

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

OP VVV projekt „Analýza a úprava systémů přijímacího řízení na PedF“ dílčí projekt celouniverzitního projektu „Zvýšení kvality vzdělávání na UK a jeho relevance pro potřeby trhu práce“, registrační číslo CZ.02.2.69/0.0/16_015/0002362

MODIFIKACE A SPECIÁLNÍ PŘÍSTUPY V RÁMCI PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

**PEDAGOGICKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

Obsah

Postup při realizaci modifikovaného přijímacího řízení	3
A. Uchazeč se zrakovým postižením	5
Kdo je uchazeč se zrakovým postižením	5
Modifikace přijímacího řízení	5
B. Uchazeč se sluchovým postižením	7
Kdo je uchazeč se sluchovým postižením	7
Modifikace přijímacího řízení	7
C. Uchazeč s pohybovým postižením	9
Kdo je uchazeč s pohybovým postižením	9
Modifikace přijímacího řízení	9
D. Uchazeč se specifickými poruchami učení	11
Kdo je uchazeč se specifickými poruchami učení	11
Modifikace přijímacího řízení	11
E. Uchazeč s poruchou autistického spektra	13
Kdo je uchazeč s poruchou autistického spektra	13
Modifikace přijímacího řízení	13
F. Uchazeč s jinými obtížemi	14
Kdo je uchazeč s jinými obtížemi	14
Modifikace přijímacího řízení	14
Závěr	16
Přílohy	17

POSTUP PŘI REALIZACI MODIFIKOVANÉHO PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

Příhláška

Uchazeč se speciálními potřebami, který chce požádat o modifikaci přijímací zkoušky a zaškrtně tento požadavek do přihlášky, se kterou zasílá i Žádost o modifikaci přijímací zkoušky s ohledem na specifické potřeby uchazeče, doručí na Studijní oddělení také doklad opravňující uchazeče k modifikaci. Tím může být:

- a) doklad o zdravotním postižení ve smyslu § 67 zákona č. 435/2004 Sb. O zaměstnanosti, nebo
- b) doklad o invaliditě libovolného stupně ve smyslu § 39 zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, nebo
- c) průkaz osoby se zdravotním postižením libovolného stupně ve smyslu § 34 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, nebo
- d) lékařskou zprávu z příslušného specializovaného pracoviště

Takto doplněná přihláška je založena do spisu a dále vedena mezi uchazeči se speciálními potřebami v dané kategorii.

Osobní setkání

V případě, že má uchazeč kompletní dokumentaci, sestaví odborný pracovník Akademické poradny Pedagogické fakulty na základě těchto dokumentů přehled modifikací, které může uchazeč vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nárokovat. Všechny úpravy zanesse do Protokolu o ústním jednání s uchazečem, které připraví na osobní setkání.

Uchazeč je přizván k osobnímu jednání v Akademické poradně, na kterém se setká s kontaktní osobou pro Pedagogickou fakultu a odborníkem pro daný typ postižení. Společně projdou úpravy, které vyplývají ze zdravotní dokumentace, pracovníci uchazeči vysvětlí průběh přijímacího řízení a na závěr se společně domluví na modifikacích, které bude uchazeč při přijímacím řízení využívat. To zapíše do protokolu a obě strany podepíše.

Sestavení harmonogramu přijímacího řízení

Po absolvování všech pohovorů s uchazeči je pracovníky studijního oddělení ve spolupráci s Akademickou poradnou sestaven harmonogram upraveného přijímacího řízení, kde jsou uchazeči na základě svých specifických potřeb nasazeni podle oborů do jednotlivých učeben, které vyhovují jejich požadavkům.

Následně je každému garantovi oboru vytvořena složka upraveného přijímacího řízení.

Setkání s guaranty oborů

Po vytvoření složek pro guaranty oborů jsou všichni pozváni na společné setkání, kde je mimo prezentace celkové situace týkající se konkrétního přijímacího řízení prodiskutována celková realizace. Složka pro guaranty obsahuje:

- zápisy z osobního jednání s uchazeči
- harmonogram s nasazením do učeben
- protokol o převzetí
- závazek mlčenlivosti

Realizace upraveného přijímacího řízení

Pro samotnou realizaci přijímacího řízení má Pedagogická fakulta k dispozici pestrou škálu technických i kompenzačních pomůcek, které na základě sjednaných modifikací mohou uchazeči využít. V učebnách tak mají při svém příchodu již připraveny stolní lupy, notebooky, Braillovské tisky, Pichtův psací stroj a mnohé další. Samozřejmostí je také zajištění asistenčních služeb ve smluveném rozsahu.

Naprostá většina uchazečů s modifikacemi využívá navýšení času, který je pro konkrétní uchazeče dobře vizualizován, jsou informováni o přesném konci limitu právě podle jejich individuální modifikace.

Testy, které jsou vyplňovány nestandardním způsobem (na zvětšení záznamové archy, v Braillovském tisku, na PC...), nejsou vyhodnocovány strojově, ale také na základě anonymního kódu pracovníky Akademické poradny. Výsledky těchto uchazečů jsou následně zařazeny mezi ostatní a dále jsou uchazeči již standardním způsobem informováni o výsledcích.

A. UCHAZEČ SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

KDO JE UCHAZEČ SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

Mezi uchazeče se zrakovým postižením patří studenti, u nichž byla zjištěna podle WHO (1980, 2010) některá z 5 kategorií zrakového postižení:

- kategorie 1: střední slabozrakost
- kategorie 2: silná slabozrakost
- kategorie 3: těžce slabý zrak
- kategorie 4: praktická nevidomost
- kategorie 5: úplná nevidomost

Studenti se zrakovým postižením jsou studenti s různými druhy a stupni snížených zrakových schopností. Poškození zraku ovlivňuje činnosti v běžném životě a u nichž běžná optická korekce nepostačuje.

Konkrétně jde o uchazeče ve dvou kategoriích:

1 - Lehce zrakově postižený / Uživatel zraku (A1)

Osoba, jejíž zraková vada stále umožňuje práci zrakem (a to i s textem), s běžnými formáty dokumentů, včetně vizuálních. Úprava obrazu pozůstává ve zvětšování nebo jiných změnách optického charakteru, není třeba využívat odečítače obrazovky.

2 - Těžce zrakově postižený / Uživatel hmatu / hlasu (A2)

Osoba, která pracuje buď s hmatově tištěnými dokumenty nebo s odečítači obrazovky (v kombinaci s hmatovým displejem nebo hlasovým výstupem), který vyžaduje editovatelný formát textového dokumentu, příp. dokument obsahově i formálně adaptovaný. Jsou zde tedy zahrnuti i ti, pro něž je v tradiční terminologii vyhrazen termín těžce slabozraký, nevidomý, příp. prakticky nevidomý.

MODIFIKACE PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

Uchazeč A1

V rámci přijímacího řízení je u uchazeče A1 nutné v případě vypracování písemného testu počítat s časovou kompenzací 50 - 100 % (podle velikosti zvětšování) nad stanovený limit. Toto **navýšení času** je nutné z hlediska potřeby tohoto uchazeče číst zvětšený černotiskový text (čím větší zvětšení, tím náročnější je orientace v daném textu).

Pokyny pro vypracování testu je nutné předložit uchazeči ústně, nestačí písemné sdělení.

Dále je pak vhodné zajistit **vhodné prostředí**, které umožní soustředění, bez rušivých zvukových informací (v ideálním případě menší učebna, zvukově izolovaná pomocí např. koberců, závěsů, kvalitně osvětlená).

Důležitou zásadou je neodmítat používání technických kompenzačních pomůcek. Zde se jedná především o pomůcky typu **EED I – editovatelný elektronický dokument 1. řádu**

- Dokument, jehož textová vrstva je v celém svém rozsahu (včetně příp. automatického textu) přístupná odečítačům obrazovky, je uložena ve formátu, který umožňuje archivovat sémantickou strukturu textu (nejde tedy o prostý text), a je uživatelským způsobem editovatelná (nejde tedy o PDF nebo jiný formát určený k fixaci konečného znění);
- Text je bez drobných technických chyb (prošel redakční korekturou buď přímo v nakladatelství, u autora, nebo při digitalizaci) a je adaptován (adaptace) s ohledem na technické a smyslové možnosti studentů se zrakovým postižením;

- Struktura dokumentu je naznačena automatickými styly a textovou navigací;
- Tabulková data jsou v symetrických tabulkách, příp. – z nezbytných technických důvodů – linearizovaná bez použití tabulkového modu;
- Původní grafická složka dokumentu prošla redakční úpravou a je adaptována tak, že dochází k minimálním informačním ztrátám;
- Dokumenty určené pouze pro práci s hmatovým výstupem (brailleským displejem) jsou sázeny tak, aby byl především korektní hmatový osmibodový výstup; skutečnost, že dokument je určen pouze pro hmatové vnímání, musí být zmíněna v předmětovém popisu dokumentu;
- Do podoby EED I nejsou připravovány texty, jejichž informační hodnota by vzhledem k formě, již je informace prezentována, byla výrazně snížena, informace by byly buď zkresleny, nebo úplně nedostupné (např. texty obsahující speciální symboliku, jež není obsažena v základních znakových sadách, nad nimiž odečítače obrazovek pracují; dokumenty, v nichž prostorové uspořádání informací tvoří z podstaty věci neadaptovatelnou složku, příp. dokumenty obrazové povahy apod.);

Uchazeč A2

V rámci přijímacího řízení je u uchazeče A2 nutné v případě vypracování písemného testu počítat s časovou kompenzací 100 %.

V tomto případě je zvýšení časového limitu potřebné z hlediska nutnosti sledovat dokument tištěný v Brailleově bodovém písmu, v nezbytných případech doprovázený hmatovou grafikou – **HD, HG**;

HD – hmatový dokument

- dokument tištěný v Brailleově bodovém písmu, v nezbytných případech doprovázený hmatovou grafikou;
- sazba dokumentu striktně respektuje národní brailleskou šestibodovou normu jazyka, v němž je text napsán, včetně případných oborových specifik, má-li být z nedostatku ustálených řešení použita nová (dosud nepublikovaná) brailleská reprezentace vizuálních symbolů, očekává se konzultace mezi zainteresovanými pracovišti a následně zveřejnění použitého řešení;
- dokument je tištěn podle národních technických konvencí definujících velikost brailleského bodu, vzdálenosti bodů uvnitř brailleských znaků a mezi nimi, kvalitu a gramáž papíru apod.);
- sazba je prováděna výhradně elektronicky, přinejmenším metadata sazby, příp. hmatového výstupu jsou dostupné online ve veřejně přístupné databázi (knihovně).

HG – hmatová grafika

- takový typ informačního zdroje, který zrakově postiženému uživateli hmatu/hlasu umožní vnímat plošné objekty a vztahy, např. planimetrická schémata včetně plánů a map, ilustrační a uměleckou grafiku, apod., ve formátu dvojúrovňového nebo víceúrovňového reliéfu, a dále prostorové objekty nebo vztahy, např. stereometrická schémata včetně zobrazení reálných předmětů, umělecké plastiky, ve formátu trojrozměrném (fyzické modely, výstupy 3D tiskáren);
- při výrobě jsou upřednostňovány technologie, které umožňují snadnou reprodukci hmatové grafiky.

B. UCHAZEČ SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

KDO JE UCHAZEČ SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

Mezi uchazeče se sluchovým postižením patří osoby, u nichž byla zjištěna podle WHO (1980, 2010) ztráta sluchu větší než 26 dB oboustranně (event. jednostranně). Mezi ně patří jak uživatelé mluveného jazyka, tak uživatelé znakového jazyka či jiných vizuálně-motorických komunikačních systémů.

Konkrétně jde o uchazeče – uživatele mluveného jazyka (B1), kteří informace přijímají a produkují prostřednictvím mluveného jazyka (ať už psanou nebo mluvenou formou). Do této kategorie patří zpravidla ti, kteří mají do určité míry vadu sluchu kompenzovanou digitálními sluchadly nebo kochleárními implantáty, nebo postlingválně ohluchlí, kteří primárně používají český jazyk.

Dále jde o uchazeče – uživatele znakového jazyka (B2), kteří upřednostňují komunikaci v českém znakovém jazyce nebo v komunikačním systému založeném vizuálně-motoricky (např. ve znakové češtině). Velmi často to jsou osoby s těžkou až velmi těžkou ztrátou sluchu vzniklou prelingválně (tedy vrozenou či získanou v raném věku).

MODIFIKACE PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

Uchazeč B1

V rámci přijímacího řízení je u uchazeče B1 nutné v případě vypracování písemného testu počítat s časovou kompenzací 50 % nad stanovený limit.

Toto **navýšení času** je nutné z hlediska potřeby tohoto uchazeče vnímat mluvenou řeč nejen sluchem (podpořenou pomocí kompenzační pomůcky), ale i zrakem (zejména pak pomocí odezírání), a dále pak i pro práci s psaným textem. Uchazeč musí přemýšlet nejen nad obsahovou správností svých odpovědí, ale i nad významem slov a vět v otázkách.

Pokyny pro vypracování testu je nutné předložit uchazeči písemně, nestačí ústní sdělení. Ideální je vizualizace sdělovaných informací pomocí prezentací či písemných materiálů, a to ať již jde o pokyny organizační, nebo jiné požadavky.

Při zadávání písemného testu či při ústním zkoušení může uchazeč B1 požádat i o artikulační tlumočení nebo simultánní přepis instrukcí při zadávání testů či ústním zkoušení. Přepisovatelské služby je nutné zajistit s větším časovým předstihem.

Dále je pak vhodné zajistit **vhodné prostředí**, které umožní bezproblémový příjem zvukových informací (v ideálním případě menší učebna, zvukově izolovaná pomocí např. koberců, závěsů, kvalitně osvětlená).

Při komunikaci s uchazečem mluveným jazykem je důležité především zajištění tzv. vnějších podmínek pro odezírání neboli vizuální percepci řeči. Primární je **navázání zrakového kontaktu**, kdy postoj mluvčího a odezírajícího by měl být takový, aby oči odezírajícího byly na úrovni úst mluvčího. Optimální vzdálenost je 0,5m – 3m (v krajním případě maximálně 4m). Důležité pro odezírání je osvětlení místnosti, které by mělo být centrální tak, aby rovnoměrně osvětlovalo oba komunikující. Tzv. vnitřní podmínky odezírání jsou závislé na uchazeči, na jeho dosažené úrovni vývoje řeči, emocích, stavu organismu, zrakovém analyzátoru atd.. Odezírání je obecně pro sluchově postižené velmi náročné z hlediska vyčerpávající koncentrace pozornosti a náročnosti pochopení obsahu. Dospělí sluchově postižení vydrží zpravidla odezírat maximálně 20 – 30 minut. Odezírání znesnadňují jakékoliv projevy emocí u mluvčího, např. při usmívání se, při rozčilení, spěchu, přílišném pohybu hlavou, dále pak při žvýkání, chybění zubů či při únavě, kdy dochází ke změně mluvního stylu, ale i při plnovousu u mužů, při nesprávné výslovnosti a jakékoliv jiné narušené komunikační schopnosti.

Způsob mluvení může odezírání usnadňovat, nebo naopak omezovat. Výslovnost mluvčí osoby by měla být srozumitelná, zřetelná, ale na druhou stranu by mluvčí neměl přehánět artikulaci. Tempo by mělo být přiměřené, nemluvit příliš monotónně a dělat pauzy. Pro komunikaci s uchazečem se sluchovým postižením je významná slovní zásoba – pokud je to možné raději se vyhýbat cizím slovům, jinak cizí slova napsat, případně použít prstovou abecedu. Vhodné je ověřit si, zda tato slova zná a v případě potřeby význam těchto slov vysvětlit. Není účelné jedno slovo opakovat několikrát (pokud sluchově postižený nerozumí), je vhodnější použití synonyma, nebo celou větu přeformulovat jednodušeji. Důležitým doprovodem mluvení je mimika a gestikulace – dokresluje, podbarvuje význam mluveného slova. Při komunikaci je důležité předem informovat o tématu hovoru i o jeho případné změně.

Důležitou zásadou je neodmítat používání technických kompenzačních pomůcek, pomocí nichž je možné pro některé uchazeče vytvořit mnohem srozumitelnější mluvenou řeč. Zde se jedná především o pomůcky typu FM systému (vyžadují nošení jejich částí i od druhé osoby-mluvčího, zkoušejícího), indukční smyčky.

Uchazeč B2

V rámci přijímacího řízení je u uchazeče B2 nutné v případě vypracování písemného testu počítat s časovou kompenzací 100 %.

V tomto případě je zvýšení časového limitu potřebné z hlediska nutnosti sledovat překlad pokynů tlumočnickem znakového jazyka a pracovat s psaným textem, který není pro uchazeče B2 primárním jazykem. Pokyny pro vypracování testu jsou zadávány za přítomnosti tlumočnicka znakového jazyka, který přeloží jak pokyny, tak i případné dotazy ze strany uchazeče. Tlumočnick do určité míry kompenzuje narušenou nebo chybějící funkci sluchového analyzátoru, tlumočí do znakového jazyka (event. znakované češtiny) i všechny dodatky, postřehy, zajímavosti, připomínky i ze strany dalších přítomných uchazečů.

V případě potřeby zajištění tlumočení do/ze znakového jazyka je nutné tuto službu zajistit s velkým časovým předstihem. V případě ústního pohovoru je možné využít přepisovatelské služby. V tomto případě je zadávání otázek převáděno simultánně do psané podoby českého jazyka odborně proškoleným přepisovatelem. Pro bezproblémové používání tohoto typu služby je podmínkou uchazečova výborná znalost českého jazyka.

Pokud je to možné, lze také využít videozáznam se zadáním k testu či otázek přetlumočených do znakového jazyka.

Důležité je, že všechny požadavky musí být stanoveny jasně a v případě potřeby dát tyto informace uchazeči B2 také v písemné podobě. V písemném projevu uchazeče bychom měli akceptovat agramatická vyjádření, protože český jazyk je prvním cizím jazykem a cizí jazyk (anglický, německý) je druhým cizím jazykem.

C. UCHAZEČ S POHYBOVÝM POSTIŽENÍM

KDO JE UCHAZEČ S POHYBOVÝM POSTIŽENÍM

Pohybové postižení (v užším slova smyslu) je charakterizováno omezenou schopností samostatného pohybu v důsledku poškození podpůrného či pohybového aparátu. Tělesné postižení většího rozsahu provázejí také změny percepce, reaktivity, pozornosti a kolísavý výkon.

Pohybově postižený – s postižením dolních končetin (C1) je uchazeč, který s ohledem na své pohybové postižení a vzhledem ke svému samostatnému pohybu nezbytně potřebuje a využívá dalších osobních zařízení, ať už se jedná o opěrné hole, nebo mechanické či elektrické vozíky. Kategorie zahrnuje tedy i ty, jejichž lékařská diagnóza primárně pojmenovává pouze příčinu (např. mozková obrna), nikoli prokazatelné sekundární dopady primární diagnózy na funkci pohybového aparátu.

Pohybově postižený uchazeč s postižením horních končetin (C2) má jemnou motoriku horních končetin sníženu natolik, že není schopen operativně a efektivně vykonávat činnosti, které se se studiem běžně spojují: pořizování poznámek vlastní rukou, příp. i na klávesnici, manipulace s předměty a zařízeními, které jsou nezbytné pro plnění studijních povinností (fyzické knihy, psací potřeby, přístrojovou techniku atd.), příp. manipulace s předměty běžné denní potřeby.

MODIFIKACE PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

PROBLEMATICKÉ OBLASTI

V oblasti komunikace

Verbální komunikace může uchazečům s tělesným postižením způsobovat psychické vypětí. Je obvykle ztížena v rovině hlasité exprese, mluvený projev bývá narušen v rovině formální i pragmatické, jeho výrazové projevy (verbální i mimické aj.) působí někdy až rozporuplně vzhledem ke komunikačnímu záměru. U uchazečů s MO, zvláště u dyskinetických forem MO, mohou nastat problémy s fonací, artikulací, nepotlačitelné souhyby v oblasti orofaciální (neuvědomělé posunkování a grimasování), potíže se salivací (sliněním) a nedostatky v respiraci při jejich mluveném projevu. Z důvodu znevýhodnění v řečové komunikaci potřebují uchazeči s výše uvedenou řečovou symptomatikou zohlednění speciálních potřeb a jejich přiměřenou podporu.

Při percepčních potížích

Problémem pro uchazeče s centrální poruchou hybnosti může být čtení složitějších záznamů, schémat a grafů z tabule i papíru, přepisovat je a diferencovat, stejně jako požadavek přesně rozlišovat promítané obrazy při prezentacích a titulky při videoprojekcích. Vhodnými úpravami prezentací, jejich poskytováním před výukou k prostudování a volbou vhodných kompenzačních postupů s využitím ICT technologií lze předejít důsledkům těchto potíží pro studium.

Při grafomotorických potížích

Problémy v grafomotorické oblasti souvisejí s poruchou svalového napětí a koordinace svalové činnosti u centrálních poruch hybnosti, progresivních svalových onemocnění, s deficitní funkcí ruky u vrozených malformací horní končetiny, s nedostatkem úchopu či jeho nahrazováním v případě ztrátového postižení ruky (po úrazu či po amputacích), s poruchami citlivosti (hyper, hypo- a anestezie), úchopu a jemné motoriky při periferních obrnách, při revmatickém onemocnění apod. Grafomotorické problémy uchazeči znesnadňují písemnou práci, stejně jako manipulaci s předměty, didaktickými pomůckami a modely. Nežádoucí projevy poruchy v oblasti jemné motorické činnosti lze do jisté míry překonat úpravou polohy těla studenta (např. u centrálních poruch regulace hybnosti, progresivních nervosvalových onemocnění), použitím protetické

pomůcky, ortézy či adjuvativa (např. u transversálních či longitudinálních deficitů horní končetiny). V případě závažných potíží uchazeče doporučujeme využívat studijního asistenta k pořizování písemných poznámek.

NÁVRH OPATŘENÍ ORGANIZAČNĚ TECHNICKÉHO RÁZU:

Opatření organizační:

- volba dostupných prostor a pracovního místa pro konání písemné či ústní zkoušky;
- zajištění pedagogické asistence v místě konání zkoušky v jejím průběhu, v době bezprostředně předcházející i následující;
- zajištění zvýšené časové dotace, možnost delších intervalů (relaxace) mezi zkoušením
- možnost přerušení průběhu zkoušky v případě náhlého zhoršení stavu s možností pokračování, aniž by zkouška (nebo její část) pozbývala platnosti
- poučení všech zúčastněných osob (členů zkušební komise, asistentů, administrativních organizačních pracovníků) o speciálních potřebách uchazeče při zkoušce (před jejím započítím)

Opatření technická

- Ve všech učebnách, laboratořích a jiných zkušebnách, kde probíhá zkouška, musí být zajištěn jeho volný přístup a samostatný (facilitovaný) pohyb (s berlemi, chodítkem, na vozíku).
- Bezbariérový vstup klade podmínku zkušební místnosti bez prahu s lehce ovladatelnými dveřmi s klikou (madlem) ve výši do 90 cm nad zemí, se 110-120 cm širokými, volně prostupnými koridory mezi lavicemi, stoly a jinými nábytkovými součástmi.
- Dostatek manipulačního prostoru (min 120x120 cm) v každém místě učebny musí umožnit uchazeči na vozíku otáčení, veškeré flip charty, tabule, promítací plochy a informační tabule musí být instalovány s ohledem na snížený horizont pohledu osoby na vozíku a veškeré ovládací prvky (spínače, ovladače, didaktické mobiliáře aj. musí respektovat sníženou vertikální i zkrácenou horizontální dosahovou vzdálenost (45-50 cm od okraje vozíku při maximálním vyklonění).
- Výška desky stolu či lavice musí skýtat průjezdní prostor min 0,70 m.
- V dosahu zkušebny by měly být bezbariérové toalety.
- Podlaha zkušebny by měla být neklouzavá bez volných textilních předložek.
- Součástí technické podpory je zajištění optimálních fyzikálních podmínek (bezprašnosti, teplotních a světelných podmínek) ve zkušební místnosti i v přilehlých prostorách, jichž student v průběhu zkoušky využívá.
- Vlastní místo (lavice, stůl) musí být opatřeno potřebnými technickými (kompenzačními) pomůckami, které běžně používá, popř. ICT, které pro studium užívá nebo jejichž prostřednictvím komunikuje

D. UCHAZEČ SE SPECIFICKÝMI PORUCHAMI UČENÍ

KDO JE UCHAZEČ SE SPECIFICKÝMI PORUCHAMI UČENÍ

Uchazečem se specifickými poruchami učení (SPU) rozumíme takového uchazeče, který má diagnostikovanou **dyslexii, dysgrafii, dyskalkulii** nebo **dysortografii**. Specifické vývojové poruchy učení (SVPU) *se projevují obtížemi* v oblasti čtení, matematických schopností, psaní a pravopisu. SVPU působí jedinci problémy v rámci vzdělávacího procesu. Nejsou způsobeny poruchami vývoje, zrakovým, sluchovým motorickým ani jiným zdravotním postižením, nebo nepodnětným prostředím.

V souvislosti s agendou přijímacího řízení Univerzity Karlovy jsou specifické poruchy učení chápány jako přetrvávající obtíže z nižších vzdělávacích úrovní, které brání standardním způsobem plnit studijní povinnosti. Rozlišovány jsou dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie a dyspraxie.

MODIFIKACE PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

Obdobně jako v případě modifikací z jiných zdravotních důvodů by se modifikované přijímací řízení mělo od běžného postupu odlišovat jen v nejmenší nutné míře. Modifikace přijímacího řízení uchazečů se specifickými poruchami učení spočívá především v navýšení časového limitu. Cíle této modifikace je zajistit uchazeči možnost opakovaného čtení pro kontrolu správného pochopení textu nebo z důvodu ztráty koncentrace. V případě písemných odpovědí pak umožnit opakovanou kontrolu strukturní, typografické a ortografické správnosti textu či zlepšit čitelnost psaného projevu.

Žádoucí je také realizovat organizační opatření ohledně úpravy místa konání přijímacího řízení. Pro uchazeče se specifickými poruchami učení by měla být vyhrazena speciální učebna. Tato učebna by měla být určena pro menší počet účastníků přijímacího řízení s navýšeným časovým limitem. Cílem tohoto opatření je předejít možnému narušení pozornosti z důvodu odchodu účastníků přijímacího řízení v běžném časovém limitu.

Studenti s SPU mohou, podobně jako při přijímacích zkouškách, využívat úpravu písemných testů, která se ale vždy týká pouze formální stránky testu.

Problematické oblasti promítající se do přijímacího řízení

Potíže v oblasti čtení

- Objevují se poruchy porozumění čteného textu. Jedinec si musí text přečíst několikrát.
- Může přetrvávat ostych z hlasitého čtení.
- Mohou přetrvávat gramatické chyby, ale nebývají potíže v písemném projevu po stylistické stránce.

Potíže v psaní

- Písemný projev může být nečitelný nebo hůře čitelný.
- Mohou se objevovat gramatické chyby.
- Pracovní tempo při psaní může být pomalejší.
- Může se objevovat silnější přítlak na podložku.

Poruchy paměti

- Jedinci mohou mít potíže např. se zapamatováním telefonních čísel, právě sdělených instrukcí, které musí udržet ve své pracovní paměti.
- Lidé se specifickými poruchami učení mohou mít problémy s udržením myšlenek při verbálním projevu, může jim činit potíže současné naslouchání a zapisování
- Taktéž může činit problém zapisování poznámek, formulace odpovědi písemnou či ústní formou.

Obecné zásady modifikace

- delší čas při písemné zkoušce;
- možnost psát tiskacím písmem nebo na PC;
- tolerance specifických chyb v psaném projevu studenta u zkoušek,
- možnost používat tabulky, kalkulačku, Slovník spisovné češtiny, cizojazyčné slovníky,

E. UCHAZEČ S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA

KDO JE UCHAZEČ S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA

Uchazeči s poruchou autistického spektra jsou ti, kterým obtíže v oblastech sociálního chování a sociální komunikace spojené s poruchou objektivně brání standardním způsobem plnit studijní povinnosti (dle diagnostických kritérií sem spadají uchazeči s dětským autismem, atypickým autismem a Aspergerovým syndromem).

Jelikož se, jak už z názvu vyplývá, jedná o celé spektrum poruch, mohou se obtíže u jednotlivých studentů lišit jak svou mírou, tak druhem projevů. Zároveň se často setkáváme také s přidruženými problémy, jako jsou například epilepsie, psychické obtíže (úzkostné poruchy, depresivní stavy). Uvedené důvody jsou reflektovány v doporučeních k modifikaci přijímacího řízení, je tedy nezbytné se s nimi dopředu seznámit a upravit podmínky k vykonání zkoušky.

MODIFIKACE PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

Uchazeči s poruchou autistického spektra mají v rámci přijímacího řízení nárok na:

- Navýšení časového limitu
- Možnost vykonat zkoušku v menším počtu studentů v separátní místnosti (vzhledem ke charakteristice poruch může být velká místnost či skupina lidí pro uchazeče velmi stresující)
- Zároveň doporučujeme pokyny pro vykonání přijímací zkoušky jasně strukturovat a podpořit je vizualizovanou/písemnou formou
- Před začátkem časového limitu je vhodné se ujistit, že uchazeč zadání rozumí, abychom snížili míru stresu, která může vyvolat nežádoucí reakci uchazeče.

Při ústních zkouškách je třeba počítat s individuálními zvláštnostmi ve vyjadřování studenta (pomalé tempo řeči, zvláštní prozodie řeči, absence očního kontaktu), ale i s možnými obtížemi v porozumění mluvenému. I zde mají tedy uchazeči nárok na navýšení času a vykonání zkoušky v klidné místnosti. Při komunikaci se studentem doporučujeme vyvarovat se používání ironie či dvojsmyslných formulací, přirovnání atd. Může to ztížit porozumění zadání otázek.

F. UCHAZEČ S JINÝMI OBTÍŽEMI

KDO JE UCHAZEČ S JINÝMI OBTÍŽEMI

Do této skupiny lze dle odst. 9, čl. 3, části 2 Pravidel pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pro rok 2018 (Č. j.: MSMT-1251/2018-2.) zařadit studenta, kterému psychická porucha či obtíže, včetně neautistických neurovývojových poruch, tj. narušených jazykových, řečových a jiných komunikačních schopností, nebo chronické somatické onemocnění objektivně brání standardním způsobem plnit studijní povinnosti.

Tuto skupinu lze rozdělit do dvou menších podskupin. První tvoří studenti s jinými psychickými obtížemi (kromě poruch autistického spektra), druhou tvoří studenti s chronickými somatickými onemocněními, která mají konsekvence pro průběh studia. Stejně jako v ostatních skupinách zde nevycházíme v první řadě ze zdravotní diagnózy samotné, ale z analýzy funkčních důsledků onemocnění pro studium, tj. praktického dopadu na pracovní a komunikační postupy při studiu. Přičemž vzdělávací konsekvence mohou spočívat jednak v samotném onemocnění (doprovodnými projevy v psychice, které patří do obrazu onemocnění), jednak může jít o důsledky dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na psychiku a jednak mohou být spojené s farmakologickou léčbou základního onemocnění, např. vedlejšími účinky léků.

Psychické obtíže:

Jedná se o velmi rozsáhlou a různorodou skupinu nemocí. Typické pro celou skupinu jsou změny v oblasti psychické (změny ve vnímání, prožívání, myšlení a chování), ale i fyzické (např. bušení srdce, třes, pocení, žaludeční potíže apod.). Přičemž jedna porucha u různých jedinců může vypadat různě a mít jiný průběh. Ve skupině psychických obtíží jsou nejčastěji se vyskytujícími diagnózami (dle 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů) neurotické, stresové a somatoformní poruchy, afektivní poruchy (poruchy nálady) a poruchy schizofrenního okruhu.

Chronická somatická onemocnění:

V této kategorii jde o ještě širší skupinu. Mezi nejčastějšími diagnózami, kde jsou vlivy na průběh vzdělávání jednoznačné lze očekávat zejména různá organická poškození CNS (infekce, nádory ložiskové a generalizované, stavy po úrazech jako primární poranění nebo sekundární poškození, záchvatová onemocnění, dětské mozková obrny, roztroušená skleróza). Druhou skupinu je možné popsat jako chronická somatická onemocnění, jejichž průběh rovněž může vzdělávání ovlivnit (např. alergická a astmatická onemocnění, kožní onemocnění, poruchy metabolických procesů, nádorová onemocnění, onemocnění trávicího traktu, kardiologická onemocnění a onemocnění krve, endokrinologická onemocnění apod.) Výčet zde nemůže být úplný. Lze říci, že prakticky každé chronické onemocnění může v některých případech průběh studia ovlivňovat, ať již přímo projevy, které patří do obrazu onemocnění nebo průběhem léčení (např. časté absence ve výuce). Třetí skupinu je možné vyčlenit jako výše zmíněné konsekvence spojené s vedlejšími účinky podávaných léků.

MODIFIKACE PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

Hlavní zásadou práce se studenty s psychickými obtížemi je především dát na vědomí, že existuje prostor pro komunikaci o problému. Možnost pokračování ve vzdělávání sama o sobě je velmi důležitým léčebným faktorem, představuje důležitou psychickou oporu v boji s nemocí. Znamená to tedy především získat informace o zdravotním stavu studenta a jeho subjektivních obtížích, stanovit pravidla a dát na vědomí, že tato pravidla mohou být modifikována podle aktuálního stavu a potřeb v průběhu studia.

Jedním ze základních a prakticky vždy přítomných projevů psychického onemocnění je snížená odolnost vůči stresu. Situace přijímací zkoušky je tedy přesně situací, která je pro studenty s psychickými obtížemi velmi nepřátelská. Největší podporou pro studenty s psychickými obtížemi při přijímacích zkouškách obecně bude tedy podporující a vstřícný přístup, případná pomoc při orientaci v budově a situaci (např. formou jednorázové studentské asistence), dodržení přesného času zkoušky tak, aby student na zkoušku nemusel čekat. Pokud je to možné a je k dispozici více termínů konání přijímacích zkoušek, nechat na výběru studenta, aby mohl čas konání přizpůsobit co nejvíce aktuálnímu stavu.

Mezi možnými konkrétními modifikacemi pro přijímací zkoušky pro studenty této skupiny se tedy obtížně hledá. Připadá v úvahu především prodloužení času pro vypracování úkolů, příp. prodloužení času na přípravu u pohovoru. U některých, zejména chronických somatických onemocnění je vhodné vyjít vstříc speciálním potřebám (např. příjem nápojů a léčebných prostředků během zkoušky). U psychických poruch, pokud je totožné, brát v úvahu specifické požadavky např. na konkrétní místo v místnosti, kde se přijímací zkoušky konají apod.

ZÁVĚR

Se všemi daty a informacemi, se kterými v rámci upraveného přijímacího řízení pracujeme, je nakládáno diskrétně v rámci zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Práci s osobní dokumentací a jednáními s uchazeči se také snažíme předcházet pozitivní diskriminaci a řízení nastavujeme tak, abychom osobám se specifickými potřebami zajistili rovnou příležitost ke studiu na vysoké škole.

Uchazečům se speciálními potřebami se věnují pracovníci Akademické poradny Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, pracovníci Studijního oddělení a pracovníci katedry Speciální pedagogiky. Uchazeči vědí, na koho se mají obracet.

Pedagogická fakulta má právo požádat odborníka univerzitního zdravotnického zařízení o přezkoumání zdravotního stavu uchazeče uvedeného v žádosti.

PŘÍLOHY

Formulář Žádosti o modifikaci přijímací zkoušky s ohledem na specifické potřeby uchazeče

Formulář Zápis z ústního jednání s uchazečem

ŽÁDOST

O MODIFIKACI PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY S OHLEDEM NA SPECIFICKÉ POTŘEBY UCHAZEČE

Fakulta: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta

Forma studia: prezenční/kombinovaná*)

Typ studia: bakalářské/magisterské/navazující magisterské/doktorské*)

Studijní program:

Studijní obor:

Příjmení, jméno, titul:

Rodné číslo:

Kontaktní adresa:

Telefon: **e-mail:**

ZOHLEDNĚNÍ SPECIFICKÝCH POTŘEB U PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY POŽADUJI S OHLEDEM NA TYTO ZDRAVOTNÍ DŮVODY:

- pohybové postižení*)
- smyslové postižení*)
- závažné chronické onemocnění*)
- psychické obtíže*)
- specifické poruchy učení a chování*)

NÁVRH ŽADATELE NA MODIFIKACI PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY S OHLEDEM NA INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ POTŘEBY:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Přílohy:

- VYJÁDRĚNÍ ODBORNÉHO OŠETŘUJÍCÍHO LÉKAŘE NEBO PORADENSKÉHO PRACOVIŠTĚ*)
- PRŮKAZ MIMOŘÁDNÝCH VÝLOH LIBOVOLNÉHO STUPNĚ VE SMYSLU § 34 ZÁKONA Č. 329/2011 Sb. *)
- DOKLAD O INVALIDITĚ LIBOVOLNÉHO STUPNĚ VE SMYSLU § 39 ZÁKONA Č. 155/1995 Sb. *)
- JINÝ DOKLAD*)

Datum:

Podpis uchazeče:

*) nehodící se škrtněte

MODIFIKACE PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY V ROCE 2019
ZÁPIS Z ÚSTNÍHO JEDNÁNÍ S UCHAZEČEM

Jméno a příjmení uchazeče:

Datum nar.:

Studijní program:

Obor:

Typ studia:

Jednání zahájeno dne . . . 2019 v : hodin a ukončeno v : hodin.

Nárok na modifikace dle doručené dokumentace:

Protokol o ústním jednání - domluvená modifikace přijímacího řízení:

Se závěry ústního jednání a smluvenou modifikací uvedenou v protokolu souhlasím.

V Praze dne.....

.....
podpis uchazeče

.....
podpis pracovníka

Garant studijního oboru souhlasí s navrhovanými modifikacemi _____ podpis.

Metodický materiál byl vytvořen pro uchazeče se SP i pracovníky PedF UK, kteří se na přípravě modifikovaného přijímacího řízení podílejí.

Na zpracování metodického materiálu se podílely (s tituly):

editoři:

doc. PhDr. PaedDr. Anna Kucharská, Ph.D.

Mgr. Kamila Janyšková

odborný tým:

garant pro uchazeče A

doc. PhDr. Lea Květoňová, Ph.D.

PhDr. Mgr. Pavlína Šumníková, Ph.D.

garant pro uchazeče B

doc. PhDr. Kateřina Hádková, Ph.D.

PhDr. Miroslava Kotvová, Ph.D.

garant pro uchazeče C

doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D.

garant pro uchazeče D

PhDr. Klára Špačková, Ph.D.

garant pro uchazeče E

PhDr. Hana Sotáková

garant pro uchazeče F

PhDr. Sylva Hönigová

V Praze, Pedagogická Fakulta Univerzity Karlovy, 2019

